

ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΘΑΥΜΑΤΑ

ΟΙ ΣΥΛΛΟΓΕΣ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΚΑΙ ΑΝΩΝΥΜΟΥ

*Ὁ βίος, τὰ θαύματα καὶ ἡ Θεσσαλονίκη
τοῦ Ἁγίου Δημητρίου*

Εἰσαγωγή, Σχόλια, Ἐπιμέλεια
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΜΠΑΚΙΡΤΖΗΣ

Μετάφραση
ΑΛΟΗ ΣΙΔΕΡΗ

ISBN 960 - 325 - 235 - 2

© 1997, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ - Σταῦρος Πετσόπουλος
Φωκianoῦ 7 - Στάδιο, 116 35 Ἀθήνα. Τηλ. 7011.461 - FAX 7018.649

ΣΤΟΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ: Πεσμαζόγλου 5 - Πανεπιστημίου 47
Τηλ. 3210.278

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ

MARTYΡΙΟΝ ΤΟΥ

ΑΓΙΟΥ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

PASSIO PRIMA

1. Ὅτε Μαξιμιανὸς ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ Θεσσαλονικέων διῆγε πόλει, δεισιδαίμων καὶ θεομάχος ἄνθρωπος καὶ εἰς βάθος τῆς πλάνης ὀλισθηκῶς, ἐδιώκοντο μὲν οἱ τῆς εὐσεβοῦς θρησκείας ἐκκληρωταί, ἀνηροῦντο δὲ οἱ τῆς ἀληθινῆς σοφίας θεραπευταί· ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ μακαριώτατος Δημήτριος, ἐμφανῆ ποιῶν ἑαυτὸν καὶ οὐδένα κίνδυνον ἢ φόβον ὑποστελλόμενος, βίον μὲν καθαρὸν καὶ ἄμεμπτον ἐκ νεότητος ἐπιδειξάμενος, τὸν δὲ σωτήριον λόγον ἔχων ἐν ἑαυτῷ καὶ μεταδιδὸς τοῖς παρατυγχάνουσι καὶ διδάσκων αὐτοὺς μετὰ προθυμίας, πείθων δὲ καὶ διαλεγόμενος κατὰ τὸ ἀποστολικὸν ἔνταλμα τοῦ μακαρίου Παύλου, πρὸς τὸν ἅγιον Τιμόθεον γράψαντος καὶ ὑποθέσθαι καταξιώσαντος τό: « ἐπίστηθι εὐκαίρως ἀκαίρως ». Οὗτος ὁ θεοφιλέστατος Δημήτριος πᾶσαν ἠβούλετο κερδαίνειν ψυχὴν καὶ τοὺς ζωοποιοὺς ἐποιεῖτο λόγους δεικνὺς καὶ ἐρμηνεύων, ὅτι τὸν ἄνθρωπον ἀπολωλότα καὶ ταῖς ἰδίαις ἀνομίαις τεθανατωμένον ἢ πάνσοφος τοῦ Θεοῦ λόγον κατὰ σάρκα παρουσία διέστησε μὲν ἀπὸ τῆς πλάνης, ἀπεκάθηρε δὲ πάσης ἀγνοίας καὶ παντὸς σκότους, φῶς δὲ ἀνέτειλε καὶ ἡμέραν ἐλευθερίας ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν δεχομένων αὐτὴν ἀπειργάσατο, δικαιοσύνην, ἐπιείκειαν, εἰρήνην, ἀγάπην, ἐλπίδα, ζωὴν αἰώνιον περιποιούσα, τὰ πρόσκαιρα μὲν ἀπορρίπτουσα, τῶν δὲ αἰδίων καὶ ἀφθάρτων ἀρραβῶνα παρέχουσα, τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν καὶ τὴν εἰς παραδείσον ἐπαναζεύξιν προξενούσα.

2. Πολλῶν οὖν αὐτῷ διὰ ταῦτα προσιόντων καὶ μεγαλνομένης τῆς περὶ αὐτὸν φήμης, οἱ τὴν ἀναζήτησιν τῶν τοιούτων προσεταγμένοι ποιῆσθαι δῆμοί τινες ὄντες ὑπηρεταί θανάτου συλλα-

MARTYΡΙΟΝ ΤΟΥ

ΑΓΙΟΥ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΜΑΡΤΥΡΟΛΟΓΙΟ

1. Ὅταν στὴν πόλιν τῆς Θεσσαλονικῆς διέμενε ὁ βασιλεὺς Μαξιμιανός *¹, ἄνθρωπος δεισιδαίμων καὶ θεομάχος ποὺ εἶχε ὀλισθήσει βαθιὰ μέσα στὴν πλάνη, διώκονταν ὅσοι τελοῦσαν τὴ λατρεία τῆς εὐσεβοῦς θρησκείας καὶ ἀφανίζονταν οἱ πιστοὶ τῆς ἀληθινῆς σοφίας, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦταν καὶ ὁ τρισμακάριστος Δημήτριος ποὺ δῆλωνε τὴν πίστη του ἀνοιχτὰ χωρὶς φόβος ἢ κίνδυνος κανεὶς νὰ τὸν πτοεῖ καὶ ἀπὸ νέος εἶχε ζήσει ἄμεμπτα μέσα σὲ ἄκρα ἀγνόητα καί, ἔχοντας ἐγκολπωθεῖ τὸν λόγο τῆς σωτηρίας, τὸν μετέδιδε σὲ ὅσους συναναστρεφόταν διδάσκοντάς τους μὲ ζῆλο, πασχίζοντας νὰ πείσει καὶ διαλεγόμενος κατὰ τὴν ἀποστολικὴ ἐντολὴ ποὺ ὁ μακάριος Παῦλος ἄφησε ὑποθήκη στὸν ἅγιο Τιμόθεο γράφοντάς του « Ἐπίστηθι εὐκαίρως ἀκαίρως ». ² Αὐτὸς λοιπὸν ὁ θεοφιλέστατος Δημήτριος ποθοῦσε νὰ κερδίσει κάθε ψυχὴ καί, μὲ λόγους ζωοποιούς, ὑπεδείκνυε καὶ ἐξηγοῦσε ὅτι ὁ πάνσοφος Λόγος τοῦ Θεοῦ, μὲ τὴν κατὰ σάρκα παρουσία του, ἀπαλλάσσει ἀπὸ τὴν πλάνη τὸν θανατωμένο ἀπὸ τὰ ἀνομήματά του ἄνθρωπο καὶ τὸν ἀποκαθαίρει ἀπὸ κάθε ἄγνοια καὶ κάθε σκότος κάνοντας νὰ ἀνατελεῖ φῶς καὶ ἡμέρα ἐλευθερίας στὶς ψυχὲς ποὺ τὸν δέχονται καὶ προσφέροντάς τους δικαιοσύνη, ἐπιείκεια, εἰρήνη, ἀγάπη, ἐλπίδα καὶ ζωὴ αἰώνια, ἀπορρίπτοντας μὲν τὰ πρόσκαιρα, δίδοντας δὲ ἀρραβῶνα τὰ παντοτινὰ καὶ τὰ ἀφθάρτα καὶ πρεσβεύοντας στὸν Θεὸ γιὰ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασι καὶ τὴν ἐπιστροφή στὸν παράδεισο.

2. Ἐπειδὴ λοιπὸν, γιὰ τὸν λόγο αὐτὸν, πολλοὶ προσέρχονταν νὰ τὸν ἀκούσουν καὶ ὄλο καὶ πλατύτερα ἀπλωνόταν ἡ φήμη του, οἱ ἐντεταλμένοι νὰ ἀναζητοῦν κάτι τέτοιες κινήσεις, δημόσιοι δοῦλοι

* Τὰ σχόλια τοῦ παρόντος κειμένου ἀρχίζουν στὴ σελ. 349.

βόμενοι τὸν μακάριον τῷ θεομάχῳ Μαξιμιανῷ καθάπερ τι μέγιστον θήραμα προσήγαγον, οἰόμενοι ἑαυτοὺς μάλιστα τῷ βασιλεῖ παραθέσθαι, εἰ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ μηδένα χριστιανὸν λανθάνειν ἐπεδείξαντο· καὶ ὁ μὲν ἔτυχεν ἐπὶ τὸ στάδιον τῆς πόλεως ἀνιὼν θέας ἔνεκεν τῶν μονομαχεῖν μελλόντων· ἐκεῖ γὰρ αὐτῷ παρεσκεύαστο διὰ τιῶν σανίδων κύκλῳ περιπεφραγμένος τόπος, ὁ δέχεσθαι μέλλον τοὺς ἀντικρὺ ἀλλήλων πολεμήσοντας θεατρικῶς· τέρεψις γὰρ ἦν αὐτῷ βλέπειν ἀνθρωπίνων αἱμάτων ἔκχυσιν.

3. Πλὴν οὐκ ἐκτὸς φροντίδος καὶ μερίμνης εἶχε τὸ ἠδόμενον· διέκειτο γὰρ περὶ τινα Λυαῖον ὀνόματι μονομάχον, ὃς ἤδη πολλοὺς ἀνῆρηκει, δυνάμει καὶ μεγέθει σώματος ἀποχρώμενος καὶ τὴν ἐν τῷ φονεύειν ἐμπειρίαν διὰ μελέτης καὶ συνηθείας βεβαιότεραν κηκτιμένους. Τοῦτον ἐπειδήπερ ἅπαντες ἐδεδοίκεσαν καὶ ἀνταγωνιστῆς αὐτῷ ἀνεφαίνετο οὐδὲ εἷς, ἐν τοῖς πρώτοις αὐτὸν εἶχεν ὁ Μαξιμιανὸς καὶ φιλεῖν ἐπεδείκνυτο.

4. Καὶ ἠδέως μὲν ἀπέβλεπεν εἰς αὐτόν, ἐτήρει δὲ καὶ ἐθαύμαζε καὶ ὡς ἐπὶ μεγάλῳ κτήματι τῇ ὑπερηφανίᾳ τοῦ ἀνδρὸς ἐσεμνύετο. Ὅτε δὲ πλησίον ἐγένετο τοῦ σταδίου, τότε προσάγουσιν αὐτῷ οἱ συνειληφότες τὸν ἅγιον Δημήτριον. Πυθόμενος δὲ ὁ βασιλεὺς, ὡς χριστιανὸς εἶη, τῶν ἐσομένων αὐτῷ θεαμάτων ὄλος ὢν, τὸν μὲν μακάριον Δημήτριον ἐκέλευσεν, αὐτοῦ πον παρὰ τὸ στάδιον δημοσίου γειννιώντος βαλανείου, περὶ τὰς τῶν καμίνων φρουρεῖσθαι καμάρας. Αὐτὸς δὲ προκαθίσας καὶ τὸν Λυαῖον εἰσαγαγὼν ἐκάλει τὸν βουλούμενον αὐτῷ μονομαχεῖν, προτιθεὶς δῶρα καὶ ἐπαγγελόμενος πολλά.

5. Καὶ τις ἐκ τοῦ δήμου νεανίσκος ὀνόματι Νέστωρ, ἄρτι τὸν ἴουλον ἐπανθοῦντα φέρων, καταπηδήσας ἐκ τῶν ἄνωθεν βαθμίδων καὶ ἐπαναιρούμενος τὴν πρὸς τὸν Λυαῖον μονομαχίαν εἰστήκει, ὡς ἐκπλαγέντα τὸν Μαξιμιανὸν καλέσαι πρὸς ἑαυτὸν τὸν εἰς τοῦτο προπηδήσαντα καὶ συμβουλευεῖν αὐτῷ λέγοντα· «Ὀἶδα, ὅτι χρημάτων σε σπάνις εἰς τοσοῦτον ἀρθῆναι φαντασίας παρεσκεύασεν, ἵνα περι-

ταχμένοι στὴν ὑπηρεσία τοῦ θανάτου, συνέλαβαν τὸν ἅγιο καὶ σὰν μέγιστο θήραμα τὸν ὀδήγησαν στὸν θεομάχο Μαξιμιανῷ, βέβαιοι ὅτι θὰ πρόσφεραν μεγάλη ὑπηρεσία στὸν βασιλιὰ ἂν ἐπεδείκνυαν τὸ ζῆλο τους νὰ μὴ διαφύγει οὔτε ἓνας χριστιανός· κι ἐκεῖνος ἔτυχε νὰ ἀνεβραίνει στὸ στάδιο τῆς πόλης γιὰ νὰ παρακολουθήσει τὶς μονομαχίες ποὺ ἐπρόκειτο νὰ διεξαχθοῦν ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα.³ Ἐκεῖ λοιπὸν μὲ μερικὲς σανίδες εἶχαν κατασκευάσει πρὸς χάριν τοῦ κυκλικῆ περιφραγμένη ἐξέδρα⁴ ἐν εἴδει θεατρικῆς σκηνῆς ποὺ εἶχε σκοπὸ νὰ ὑποδέχεται αὐτοὺς ποὺ ἦταν νὰ μονομαχήσουν· γιὰτὶ ἦταν ἀπόλαυση γι' αὐτὸν νὰ βλέπει αἷμα ἀνθρώπινο νὰ χύνεται.

3. Δὲν ἦταν ὅμως χωρὶς μέριμνα καὶ ἔγνοια ἢ χαρὰ τοῦ γιὰτὶ εὐνοοῦσε κάποιον μονομάχο, Λυαῖο τὸ ὄνομα, ποὺ εἶχε σκοτώσει ἤδη πολλοὺς μεταχειριζόμενος τὴ δύναμη καὶ τὸ μέγεθος τοῦ σώματός του καὶ ἔχοντας ἀποκτήσει ἀκόμα βεβαιότερη τὴν ἐμπειρία τοῦ φόνου μὲ τὴ συνηθεία καὶ τὴ μελέτη. Κι ἐπειδὴ ὅλοι φοβοῦνταν τὸν ἄνθρωπο αὐτὸν καὶ κανεὶς ἄξιος ἀνταγωνιστῆς του δὲν ἐμφανίζοταν, τὸν εἶχε ὁ Μαξιμιανὸς περὶ πολλοῦ καὶ τοῦ ἔδειχνε ἰδιαιτέρη συμπάθεια. Ὅχι μόνο χαιρόταν νὰ τὸν βλέπει ἀλλὰ καὶ τὸν ἐπαινοῦσε καὶ τὸν θαύμαζε καὶ σὰν γιὰ κάποιον μέγα ἀπόκτημα καμάρωνε γιὰ τὴν ὑπεροψία ἐκείνου τοῦ ἀνθρώπου.

4. Πλησίαζε ἤδη ὁ βασιλιάς στὸ στάδιο ὅταν οἱ στρατιῶτες ποὺ εἶχαν κάνει τὴ σύλληψη ὀδήγησαν μπροστά του τὸν ἅγιο Δημήτριο. Ἔμαθε βέβαια πὼς ἦταν χριστιανός, ἀλλὰ καθὼς ἦταν δοσμένος ὄλος στὸ θέαμα ποὺ ἐπρόκειτο νὰ ἀπολαύσει, πρόσταξε νὰ μεταφέρουν τὸν μακάριο Δημήτριο στὰ δημόσια λουτρά ποὺ ἦταν κοντὰ στὸ στάδιο καὶ νὰ τὸν φρουροῦν κάπου στὶς καμάρες τῶν καμινιῶν.⁵ Ὑστερα κάθισε στὴν ἐπίσημη θέση του καί, ἀφοῦ πρόσταξε νὰ εἰσαγάγουν τὸν Λυαῖο, ἄρχισε νὰ ρωτᾶει ποιὸς ἤθελε νὰ μονομαχήσει μαζί του, ὀρίζοντας δῶρα ὡς ἐπαθλα καὶ ὑποσχόμενος πολλά.

5. Καὶ κάποιος ἀπὸ τὸν κόσμον, Νέστωρ τὸ ὄνομα, σχεδὸν παιδί ποὺ μόλις καὶ πρωτάνθιζε στὰ μάγουλά του χνούδι, κατέβηκε πηδώντας ἀπὸ τὶς πάνω βαθμίδες⁶ καὶ στάθηκε μπροστά στὸν βασιλιὰ λέγοντας ὅτι ἀναλαμβάνει νὰ μονομαχήσει μὲ τὸν Λυαῖο. Κατάπληκτος ὁ Μαξιμιανός, κάλεσε κοντά του τὸν νεαρὸ ποὺ εἶχε πηδῆξει πρῶτος στὴν ἀρένα καὶ ἄρχισε νὰ τὸν συμβουλευεῖ λέγοντας· «Γνωρίζω ὅτι ἡ ἔλλειψη χρημάτων σοῦ ἔχει ξεσηκώσει τὴ φαντα-

γενόμενος πλοῦτον ἀθρόον κτήση ἢ ἀποτυχὸν πενίας ἐνοχλοῦσης μετὰ τοῦ ζῆν ἀπαλλαγῆς· ἐγὼ δέ σοι δι' οἶκτον τῆς ἡλικίας καὶ τῆς νεότητος, ἢ κεκόσμησαι, δώσω καὶ ὑπὲρ μόνης τόλμης ἀντάξια καὶ ἀροῦντα χρήματα· καὶ ἄπιθι μετὰ τοῦ ζῆν ἔχων καὶ τὰ χρήματα. Λυαῖω δὲ ἑαυτὸν μὴ ἀντιστήσης, ἐπειδὴ σοῦ πολλοὺς ἤδη δυνατωτέρους ἀπήλλαξε ».

6. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Νέστωρ οὔτε ἤρπασε τὴν τοῦ βασιλέως φιλοτιμίαν οὔτε ἐδειλίασε πρὸς τὸν ἔπαινον τοῦ Λυαίου, τῷ βασιλεῖ δὲ ἀπεκρίνατο· « Οὐδ' χρημάτων ἐπιθυμῶ οὐδὲ διὰ τοῦτο ἐπὶ τὸν ἀγῶνα ἐλήλυθα, ἀλλ' ἵνα κρείττονα τοῦ Λυαίου ἑμαυτὸν συστήσω. » Μηδὲ γὰρ βούλεσθαι ζῆν ἢ πλουτεῖν, εἴξαντα καὶ ἐκχωρήσαντα τῇ προλαβούσῃ τοῦ Λυαίου δόξῃ. Εὐθὺς οὖν ὁ τε βασιλεὺς ἐπλήσθησαν, τὴν ἀλαζονείαν τοῦ Νέστορος οὐχ ὑπομείναντες. Καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς προτροπόμενος ἐβόα καὶ παρεθάρρυνε τὸν Λυαῖον, ὁ δὲ ἄξιον τῆς βασιλικῆς κρίσεως ἑαυτὸν ἔσπευδεν ἐπιδείξασθαι. Γενομένης δὲ τῆς συμπλοκῆς, καιρίαν λαβὼν ὁ Λυαῖος αὐτὸς τε ἀνῆρέθη παραχοῆμα καὶ τὴν ἐσχάτην τῷ βασιλεῖ περιεποίησε σύγχυσιν.

7. Ὅθεν οὐδὲ ἀμειψόμενος τοῖς προτεθειῖσι καὶ ἐπαγγελθειῖσι χρήμασι τὸν Νέστορα, παραπὰ τῆς καθέδρας ἀπεπήδησε καὶ στυγνὸς ἐπὶ τὰς ἰδίας ἀλλὰς ἐπανήρχετο. Ὑποβαλόντων δὲ αὐτῷ τινων περὶ Δημητρίου, ὡς ἐκεῖνος αἴτιος τῆς τοῦ Λυαίου σφαγῆς γένοιτο, εὐχαῖς κατ' αὐτοῦ ὀπλίσας τὸν Νέστορα, αὐτίκα παροξυνθεὶς καὶ ὡς ἔθος ἐστὶ τοῖς θεομαχοῦσιν οἰωνισάμενος, ὡς οὐκ ἀγαθῶ συμβούλῳ χρησάμενος αὐτῷ, ἠνίκα ἐπὶ τὸ στάδιον ἤρχετο, λόγχαις αὐτὸν ἐν τοῖς τόποις αὐτοῖς ἐν οἷς καθεῖρκετο διαφθαρεῖναι κελεύει· καὶ οὕτως ὁ μακαριώτατος τῆς καλῆς ὁμολογίας τὴν μαρτυρίαν ἐπλήρωσε. Τὸ δὲ πανάγιον αὐτοῦ λείψανον καταφρονηθὲν ὑπὸ τῶν ἀνηρηκότων οἱ τῶν τότε ἀδελφῶν εὐλαβέστεροι ἄνδρες, λαβόντες νυκτός, ὥστε διαλαθεῖν, ἐν αὐτοῖς οἷς ἔρριπτο χύμασι διαμησάμενοι τῆς γῆς ὅσον οἶόν τε ἦν, ἔκρυσαν, ἵνα μὴ παρὰ τινος τῶν αἱμοβόρων ζῶων ὑπομείνῃ βλάβη. Οὐδενὶ δὲ μετὰ ταῦτα διὰ φροντί-

σία τόσο ὥστε νὰ θέλεις πλούτη μεγάλα ν' ἀποκτήσεις ἀν' ἐπιζήσεις καί, ἀν' ἀποτύχεις, ν' ἀπαλλαγεῖς ἀπὸ τὰ βάσανα τῆς φτώχειας καὶ ἀπ' τὴ ζωὴ μαζί. Ἀλλὰ ἐγώ, ἀπὸ οἶκτο γιὰ τὴν ὁμορφιά σου καὶ τὴ νεότητα ποὺ σὲ στολίζει, καὶ μόνο γιὰ τὴν τόλμη σου θὰ σοῦ χαρίσω ἀντάξιά της καὶ περίσσια δῶρα· φύγε λοιπὸν ἔχοντας καὶ τὴ ζωὴ καὶ χρήματα. Καὶ μὴ ζητᾶς νὰ παραβγεῖς μὲ τὸν Λυαῖο γιὰτι πολλοὺς πιὸ δυνατοὺς ἀπὸ σένα ἔχει ἤδη ἀπαλλάξει ἀπὸ τὴ ζωὴ ».

6. Ἀκούγοντας τὰ λόγια αὐτὰ ὁ Νέστωρ δὲν ἔσπευσε νὰ ἐπωφεληθεῖ ἀπὸ τὴ μεγαλοδωρία τοῦ βασιλεῖ οὔτε καὶ δείλιασε μὲ τοὺς ἐπαίνους γιὰ τὸν Λυαῖο, ἀλλὰ ἀποκρίθηκε στὸν βασιλιά : « Χρήματα ἐγὼ δὲν θέλω οὔτε γι' αὐτὸ ἔχω ἔλθει στὸν ἀγῶνα, ἀλλὰ γιὰ νὰ ἀναδειχθῶ πιὸ δυνατὸς ἀπὸ τὸν Λυαῖο ». Ἄν τῶρα, εἶπε, ἐνέδιδε ὑποχωρώντας μπροστὰ στὴν προηγούμενη δόξα τοῦ Λυαίου, δὲν θὰ ἤθελε οὔτε χρήματα οὔτε καὶ τὴ ζωὴ του. Στὰ λόγια του αὐτὰ τόσο ὁ βασιλιάς ὅσο καὶ οἱ ἀκόλουθοί του, ποὺ ὅλοι εἶχαν καμάρι τοὺς τὸν Λυαῖο, πλημμύρισαν εὐθὺς ἀπὸ ὀργὴ γιὰ τὴν ἀλαζονεία τοῦ Νέστορος. Καὶ ὁ μὲν βασιλιάς ἄρχισε νὰ φωνάζει προτρέποντας καὶ ἐνθαρρύνοντας τὸν εὐνοούμενό του, ὁ δὲ Λυαῖος ἔκανε τὸ πᾶν γιὰ νὰ ἀναδειχθεῖ ἄξιος τῆς βασιλικῆς προτίμησης. Ἀλλὰ ὅταν ἔγινε ἡ συμπλοκή, δέχτηκε καιρίο χτύπημα ὁ Λυαῖος καὶ ἔπεσε στὴ στιγμὴ νεκρός, πράγμα ποὺ ἔκαμε τὸν βασιλιά νὰ περιέλθει σὲ ἔσχατη σύγχυση.

7. Ἔτσι λοιπὸν, χωρὶς οὔτε νὰ ἀνταμείψει τὸν Νέστορα μὲ τὰ ἐπαθλα καὶ μὲ τὰ χρήματα ποὺ εἶχε τάξει, πετάχτηκε εὐθὺς ἀπὸ τὸ κάθισμά του καὶ γύρισε σκυθρωπὸς στὸ παλάτι. Κι ἐπειδὴ μερικοὶ τοῦ ὑπέβαλλαν ἰδέες γιὰ τὸν Δημήτριο, ὅτι τάχα ἐκεῖνος, ὀπλίζοντας τὸν Νέστορα μὲ εὐχές, στάθηκε ἡ αἰτία τῆς σφαγῆς τοῦ Λυαίου, ἐρεθισμένος παρευθὺς καί, ὅπως οἱ θεομάχοι, θεωρώντας πὼς ἦταν κακὸς οἰωνὸς τὸ συναπάντημά του μὲ τὸν ἅγιο τὴν ὥρα ποὺ πλησίαζε στὸ στάδιο, προστάζει νὰ τὸν θανατώσουν μὲ τίς λόγχες στὸν ἴδιο τόπο ὅπου τὸν φρουροῦσαν· καὶ ἔτσι, ὁ τρισμακάριστος « τῆς καλῆς ὁμολογίας τὴν μαρτυρίαν ἐπλήρωσε ». Τὸ δὲ πανάγιο λείψανό του ποὺ εἶχε καταφρονηθεῖ ἀπὸ τοὺς δημίους, οἱ πιὸ εὐλαβεῖς ἀπὸ τοὺς τότε ἀδελφούς μας τὸ σήκωσαν νύχτα ὥστε νὰ μὴν τοὺς πάρουν εἶδηση καί, στὰ ἴδια τὰ χῶματα ὅπου τὸν εἶχαν ρίξει, ἔσκαψαν ὅσο μπόρεσαν καὶ τὸ ἔθαψαν μὴν ἔρθει αἱμοβόρο ζῶο καὶ τὸ

δος ἐγένετο μετερέγκαι τὸ σωματίον τοῦ μακαρίου, ἀλλ' ἔμενεν ἐπὶ σχήματος.

8. Ἐκ δὲ τῶν ὑπὲρ λόγον ἐν τῷ τόπῳ γινομένων δυνάμεων ἰάσεων τε καὶ χαρισμάτων τοῖς μετὰ πίστεως ἐπικαλουμένοις περιβοήτου γενομένης τῆς ἐνεργείας τοῦ μάρτυρος, Λεόντιος ὁ θεοφιλέστατος ἀνὴρ κατακοσμῶν τὸν τῆς ἐπαρχότητος κατὰ τὸ Ἰλλυρικὸν θρόνον, τὴν περιέχουσαν τὸ πανάγιον λείψανον οἰκίαν ἐπὶ μικροῦ πάνυ τοῦ σχήματος ὑπάρχουσαν καὶ φοροτοῖς περικεχωσμένην καὶ στενουμένην ὑπὸ τῶν περιβόλων τοῦ δημοσίου λουτροῦ καὶ τοῦ σταδίου περιελών καὶ περικαθάρας χωρίους τε εὐρυτέροις ἐμπλατύνας, ἀνήγειρε τὸν εὐκτῆριον οἶκον, τῇ Θεσσαλονικέων πόλει οἰκεῖον μάρτυρα καὶ πολίτην λαμπροτέροις τοῦ ναοῦ κατασκευαῖς εἰς ἐτοιμοτέραν εὐηκοίαν αὐτὸν ἐπαγόμενος, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ σὺν ἀγίῳ πνεύματι δόξα, τιμὴ, κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.

PASSIO ALTERA

α'. Μαξιμιανός, ὁ καὶ Ἐρκούλιος, ὑποτάξας Γότθους καὶ Σαυρομάτας τοῖς Ῥωμαίοις, κατελθὼν ἐν τῇ Θεσσαλονικέων πόλει διέτριβε, δυσευδαίμων καὶ θεομάχος ἄνθρωπος, καὶ εἰς βάθος τῆς πλάνης ὀλισθηκώς. Ἐφαιδρύνετο τότε ἡ τῶν εἰδώλων πλάνη πανταχοῦ τιμωμένη, καὶ δωρεῶν μεγίστων ἀξιουμένη. Ἐδίωκον γὰρ οἱ τῶν θεῶν θεραπευταὶ τοὺς Χριστὸν ὁμολογοῦντας Θεοῦ Υἱόν, καὶ ἀκινδύνως κατέσφαττον τοὺς τῆς ἀληθινῆς σοφίας θεραπευτάς. Ἐν οἷς ἦν καὶ ὁ μακαριώτατος Δημήτριος, ἐμφανῆ ποιῶν ἑαυτόν, καὶ οὐδένα φόβον ἢ κίνδυνον ὑποστελλόμενος. Βίον μὲν καθαρὸν καὶ ἄμεμπτον ἐκ νεότητος ἐπιδειξάμενος, τὸν σωτήριον λόγον ἔχων ἐν ἑαυτῷ, καὶ μεταδιδὸς τοῖς προστυγχάνουσι, καὶ διδάσκων μετὰ προθυμίας, πείθων τε καὶ διαλεγόμενος κατὰ τὸ ἀποστολικὸν ἔνταλμα

σπαράξει. Μετὰ ἀπὸ αὐτό, κανεὶς δὲν φρόντισε νὰ μεταφέρει τὸ φτωχὸ σῶμα τοῦ ἀγίου, ἀλλὰ τὸ ἄφησαν στὴν ἴδια θέση. ⁷

8. Κι ἐπειδὴ στὸ μέρος ἐκεῖνο ἐμφανίστηκαν δυνάμεις θαυμαστές, θεραπείες καὶ δῶρα τῆς θείας χάριτος σὲ ὅσους τὸν ἐπικαλοῦνταν μετὰ πίστεως κι ἔγινε περιβόητη ἡ δύναμη τοῦ μάρτυρος, ὁ Λεόντιος, ἄνθρωπος εὐσεβέστατος ποὺ κοσμοῦσε τότε τὸν ἐπαρχικὸ θρόνο τοῦ Ἰλλυρικοῦ ⁸, γκρέμισε καὶ καθάρισε ὀλόγυρα τὸν μικρὸ οἶκο τὸν περιέχοντα τὸ πανάγιο λείψανο ποὺ ἦταν ὅλος σκεπασμένος ἀπὸ σκύβαλα καὶ στριμωγμένος ἀνάμεσα στοὺς περιβόλους τῶν δημοσίων λουτρῶν καὶ τοῦ σταδίου : σήκωσε ὅλα τὰ σκύβαλα ἀπὸ γύρω διευρύνοντας ἔτσι τὸ χῶρο καὶ ἀνήγειρε τὸν εὐκτῆριο οἶκο πρὸς χάριν τῆς Θεσσαλονίκης γιὰ τὸν δικὸ τῆς μάρτυρα καὶ πολίτη, λαμπρὸ ναὸ γιὰ νὰ εἰσακούονται οἱ προσευχές, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, μεθ' οὗ τῷ πατρὶ σὺν τῷ ἀγίῳ πνεύματι δόξα, τιμὴ, κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΑΡΤΥΡΟΛΟΓΙΟ

α'. Ὁ Μαξιμιανός, ὁ ἐπονομαζόμενος Ἐρκούλιος, ἄνθρωπος δεισιδαίμων καὶ θεομάχος ποὺ εἶχε ὀλισθήσει βαθιὰ μέσα στὴν πλάνη, ὅταν ὑπέταξε στοὺς Ῥωμαίους τοὺς Γότθους καὶ τοὺς Σαυρομάτες, ἤλθε νὰ κατοικήσει στὴ Θεσσαλονίκη. ¹ Ἄνθοῦσε τότε ἡ πλανερὴ θρησκεία τῶν εἰδώλων, σ' ὅλα τὰ μέρη τελοῦσαν τὴ λατρεία τῆς καὶ τὴν τιμοῦσαν μὲ μεγάλες δωρεές. Χωρὶς κανέναν κίνδυνο λοιπὸν οἱ λάτρες ἐκείνων τῶν θεῶν δίωκαν ὅσους πίστευαν στὸν Χριστὸ ὡς Υἱὸ Θεοῦ καὶ κατέσφαζαν τοὺς πιστοὺς τῆς ἀληθινῆς σοφίας. Μεταξὺ αὐτῶν ἦταν καὶ ὁ τρισμακάριστος Δημήτριος ποὺ δήλωνε τὴν πίστη του ἀνοιχτὰ χωρὶς φόβος ἢ κίνδυνος κανεὶς νὰ τὸν πτοεῖ καὶ ἀπὸ νέος εἶχε ζήσει ἄμεμπτα μέσα σὲ ἄκρα ἀγνότητα καί, ἔχοντας ἐγκλωπῶθεῖ τὸν λόγο τῆς σωτηρίας, τὸν μετέδιδε σὲ ὅσους συναναστρεφόταν διδάσκοντάς τους μὲ ζήλο, πασχίζοντας νὰ πείσει καὶ διαλεγόμενος κατὰ τὴν ἀποστολικὴ ἐντολὴ ποὺ ὁ μακάριος